

РОЗРОБЛЕННЯ ТЕСТОВОГО МІСЦЕВОГО ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ

СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

КЕЙС-СТАДІ

2025

Передмова

Це кейс-стаді покликане стати практичним посібником для територіальних громад, які перебувають на етапі розробки власних місцевих планів управління відходами. На прикладі Березівської сільської територіальної громади, що інтегрована до Шосткинського кластера згідно з Регіональним планом управління відходами Сумської області до 2030 року, проілюстровано конкретні кроки, підходи та виклики, з якими може зіткнутися громада. Досвід Березівської СТГ може слугувати орієнтиром для впровадження ефективних та реалістичних рішень у сфері управління відходами на місцевому рівні.

Автор: Дмитро Лазненко, кандидат технічних наук, доцент кафедри екології та природоохоронних технологій Сумського державного університету, експерт проекту UCORD з управління відходами.

Цю публікацію було розроблено за підтримки Швейцарії в межах Швейцарсько-українського проекту «Згуртованість та регіональний розвиток України», UCORD, що впроваджується через Швейцарську агенцію розвитку та співробітництва компанією NIRAS Sweden AB. Відповідальність за зміст цієї публікації несе виключно автор. Погляди автора не обов'язково відображають погляди Швейцарської агенції розвитку та співробітництва або NIRAS Sweden AB.

ЗМІСТ

Вступ	4
Місцевий план управління відходами: основні вимоги та особливості	6
Опис громади, відібраної для розроблення тестового місцевого плану управління відходами	9
Основні етапи розроблення місцевого плану управління відходами	11
1. Підготовчий етап	12
2. Розроблення МПУВ	16
2.1. Збір та аналіз базових даних	17
2.2. Етап планування	27
Стратегічна екологічна оцінка місцевого плану управління відходами	38
Доопрацювання проєкту місцевого плану управління відходами	40
Погодження та затвердження проєкту місцевого плану управління відходами	41
Додаток 1. Контрольний список за кроками розроблення МПУВ	42
Додаток 2. Контрольний список за процедурою SEO	47

ВСТУП

Швейцарсько-український проєкт «Згуртованість та регіональний розвиток України», UCORD — це проєкт міжнародної технічної допомоги, який втілюється за підтримки Швейцарії через Швейцарську агенцію розвитку та співробітництва (SDC) компанією NIRAS Sweden AB.

Сьогодні в Україні кожна територіальна громада повинна розробити, затвердити та виконувати місцеві плани управління відходами (МПУВ).

МПУВ розробляються протягом одного року з дня набрання чинності регіонального плану управління відходами (РПУВ) у відповідній області. МПУВ оновлюється протягом шести місяців з дня внесення змін до РПУВ.

Порядок розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами затверджений [Постановою Кабінету Міністрів України від 05 вересня 2023 р. №947](#).

Проєкт UCORD у 2023 році розробив проєкт Методичних рекомендацій з розроблення місцевих планів управління відходами і передав його Міндовкіллю на розгляд та затвердження. Методичні рекомендації з розроблення місцевих планів управління відходами затверджені [наказом Міндовкілля від 15.03.2024 № 288](#).

Для тестування затверджених Методичних рекомендацій з розроблення місцевих планів управління відходами на практиці проєкт UCORD відібрав за конкурсом територіальну громаду для надання підтримки у розробленні МПУВ.

У 2024 році Березівська сільська територіальна громада Шосткинського району Сумської області (Березівська СТГ) отримала таку допомогу.

Метою Кейс-стаді є демонстрація практичного застосування методології розроблення МПУВ у сільських територіальних громадах з урахуванням їхньої специфіки.

ЦЕ КЕЙС-СТАДІ ДОПОМОЖЕ ГРОМАДАМ:

- ефективно організувати процес планування діяльності з розроблення МПУВ;
- провести аналіз поточного стану управління відходами в громаді;
- визначити цілі та завдання МПУВ;
- розробити конкретні заходи з управління відходами з урахуванням специфіки сільської місцевості;
- розробити фінансовий план і план заходів МПУВ;
- організувати моніторинг та оцінку ефективності виконання МПУВ.

Незважаючи на те, що Кейс-стаді орієнтовано на застосування сільськими територіальними громадами, воно також буде корисним для міських громад у частині загальних підходів щодо розроблення МПУВ, а також з питань організації управління відходами на сільській території громад.

Рекомендації та коментарі, наведені в Кейс-стаді, спираються на вимоги національного законодавства, чинні на момент написання Кейс-стаді (лютий 2025 року) та власний досвід діяльності у сфері управління відходами автора Кейс-стаді.

МІСЦЕВИЙ ПЛАН УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ: ОСНОВНІ ВИМОГИ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Місцевий план управління відходами (далі – МПУВ)

це документ державного планування, що містить комплекс взаємозв'язаних завдань і заходів, узгоджених за строками та ресурсним забезпеченням з усіма зацікавленими виконавцями, спрямованих на забезпечення сталого управління відходами в населених пунктах у межах території територіальної громади з урахуванням принципів співробітництва органів місцевого самоврядування, сформованих на підставі оцінки поточного стану сфери управління відходами та вже розроблених моделей¹.

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО МПУВ

№	Вимоги	Підстава
1	Територіальне охоплення Кожна територіальна громада	Ст. 52 Закону України «Про управління відходами»
2	Перелік відходів, охоплених плануванням - побутові відходи; - небезпечні відходи; - відходи промисловості; - рослинні відходи сільського господарства та лісового господарства, харчопереробної промисловості, деревні відходи, біовідходи;	Порядок розроблення, погодження та затвердження МПУВ ¹

¹Порядок розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами, затверджений Постановою Кабінетом Міністрів України від 05 вересня 2023 р. №947.

№	Вимоги	Підстава	
2	Перелік відходів, охоплених плануванням ▪ відходи упаковки; ▪ відходи електричного та електронного обладнання; ▪ відходи батарей і акумуляторів; ▪ медичні відходи; ▪ транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився; ▪ осади стічних вод від комунальних очисних споруд; ▪ відходи, що біологічно розкладаються.	Порядок розроблення, погодження та затвердження МПУВ ¹	
3	Термін розроблення	Протягом одного року з дня набрання чинності РПУВ у відповідній області	Ст. 52 Закону України «Про управління відходами»
4	Термін оновлення	Протягом шести місяців з дня внесення змін до РПУВ	Ст. 52 Закону України «Про управління відходами»
5	Період планування	Десять років	п. 24 Порядку розроблення, погодження та затвердження МПУВ ¹
6	Узгодженість з РПУВ ▪ в частині цільових показників; ▪ в частині створення та функціонування об'єктів оброблення відходів (у т.ч. операцій, що здійснюються на цих об'єктах).	Ст. 41 Закону України «Про управління відходами»	

Органи місцевого самоврядування повинні забезпечити управління побутовими відходами згідно з правилами благоустрою населених пунктів, регіонального та місцевого планів управління відходами.

ОСОБЛИВОСТІ, НЕОБХІДНІ ДЛЯ ВРАХУВАННЯ ПРИ РОЗРОБЛЕННІ МПУВ

РПУВ передбачає визначення на території області кластерів управління відходами.

Кластер управління відходами (далі – кластер)

це локалізована територія суміжних територіальних громад, охоплена спільною системою управління побутовими відходами, що має взаємоузгоджену інфраструктуру управління відходами та обслуговується одним регіональним полігоном для захоронення побутових відходів².

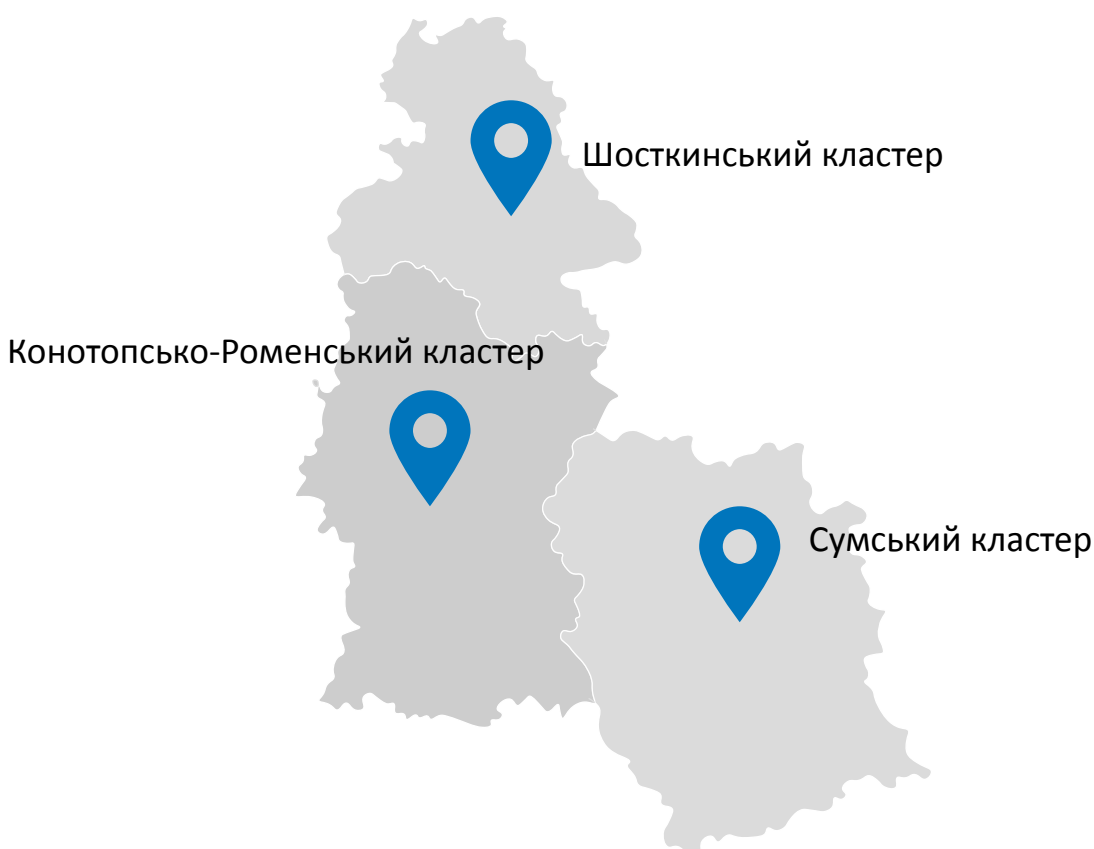

Рисунок 1. Розподіл Сумської області на кластери управління відходами

Таким чином, територія кожної громади входить до того чи іншого кластера управління відходами, а система управління побутовими відходами громади є складовим елементом кластерної системи управління більш високого рівня.

Відповідно, створення та функціонування системи управління побутовими відходами кожної із громад кластера повинно відбуватися з урахуванням взаємної узгодженості з іншими громадами кластера.

²Методичні рекомендації з розроблення місцевих планів управління відходами, затверджені наказом Міндовкілля від 15.03.2024 № 288.

ОПИС ГРОМАДИ, ВІДІБРАНОЇ ДЛЯ РОЗРОБЛЕННЯ ТЕСТОВОГО МІСЦЕВОГО ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ

Березівська СТГ утворена 25 серпня 2015 року шляхом об'єднання Березівської, Горілівської, Землянківської, Іващенківської, Обложківської, Первомайської, Слоутської та Шевченківської сільських рад колишнього Глухівського району Сумської області.

19 липня 2020 року, в результаті адміністративно-територіальної реформи та ліквідації Глухівського району, громада увійшла до складу новоутвореного Шосткинського району Сумської області.

Адміністративний центр
територіальної громади:

СЕЛО БЕРЕЗА

Населення громади станом
на 01.01.2024 р.:

4791 ОСІБ

8 населених пунктів, в яких
чисельність населення
не перевищує 10 мешканців

4 села, в яких **мешканці відсутні**.

Рисунок 2. Розташування Березівської СТГ

Березівська СТГ, згідно з Регіональним планом управління відходами Сумської області до 2030 року, входить до території Шосткинського кластера управління відходами.

Відповідальність за планування та виконання діяльності в сфері управління відходами в Березівській СТГ покладена на Управління житлово-комунального господарства та земельних відносин Березівської сільської ради.

На території громади діє виконавець послуг з управління побутовими відходами КП «Господар 1» Березівської сільської ради.

ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗРОБЛЕННЯ МІСЦЕВОГО ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ

Планування діяльності з розроблення, погодження та затвердження МПУВ здійснюється відповідно до Порядку розроблення, погодження та затвердження МПУВ з урахуванням вимог [Закону України про «Про стратегічну екологічну оцінку»](#).

Рисунок 3. Основні етапи розроблення, погодження та затвердження МПУВ

1. Підготовчий етап

Згідно з Порядком розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами, розробником МПУВ є виконавчі органи відповідних місцевих рад.

Громаді необхідно визначити, хто саме буде відповідальним за розроблення МПУВ, включно з організацією цього процесу.

Розроблення МПУВ охоплює діяльність зі збирання значних обсягів вихідних даних та їх аналітичного опрацювання, розроблення ефективних заходів з управління відходами з урахуванням вимог законодавства та особливостей конкретної громади. Розроблення МПУВ супроводжується здійсненням стратегічної екологічної оцінки, що додає специфічних вимог до цієї діяльності.

З огляду на викладене вище, розроблення МПУВ вимагає розуміння усіх деталей Порядку розроблення, погодження та затвердження МПУВ та процедур СЕО, наявності фахівців, які володіють необхідними компетенціями для виконання цієї роботи, виділення достатньо великих обсягів часу на цю роботу.

Особливості сільських громад

На нинішньому етапі більшість громад в Україні ще **не мають досвіду розроблення МПУВ і вимушені робити це вперше**. При цьому сільські громади на відміну від міських часто мають менший загальний досвід та нижчу спроможність щодо розроблення документів стратегічного планування, зокрема у сфері управління відходами.

Одним з варіантів для сільських громад є залучення до розроблення МПУВ зовнішніх консультантів або виконавців. Залучення зовнішніх виконавців дозволяє компенсувати недостатній рівень кваліфікації зі специфічних питань представників органів місцевого самоврядування (ОМС) та зменшити час їх завантаженості. При цьому для громади важливо гарантувати високий рівень якості кінцевого продукту, та його відповідність кінцевим вимогам громади.

Завданням підготовчого етапу є організація процесу розроблення МПУВ та забезпечення його ефективності.

На цьому етапі громаді першочергово необхідно:

визначити, хто саме в громаді буде відповідальним за розроблення МПУВ (включно з організацією і координацією такої діяльності);

попередньо сформувати робочу групу з представників ОМС для розроблення МПУВ;

визначитися, чи планує громада залучати зовнішнього виконавця (або виконавців) для розроблення МПУВ. На цьому етапі слід пам'ятати також про CEO і визначити його виконавця;

у разі залучення зовнішнього виконавця провести всі процедурні заходи щодо такого залучення та формалізації відносин з виконавцем (чи виконавцями).

Які завдання покладаються на представників робочої групи?

На представників робочої групи покладаються такі **основні завдання**:

- верифікація та уточнення вихідних даних, за якими здійснюється аналіз поточного стану;
- верифікація та узгодження результатів аналіз поточного стану;
- надання пропозицій щодо розроблення МПУВ, узгодження позицій щодо пропозицій, наданих іншими зацікавленими сторонами;
- узгодження стратегічних рішень та заходів МПУВ;
- узгодження доопрацьованого проєкту МПУВ перед направленням на погодження.

За цими питаннями відсутні окремі спеціалізовані нормативно-правові вимоги. Громади застосовують свої звичайні загальні практики організації діяльності з вище наведених питань та їх формалізації.

Після вирішення наведених вище питань громаді **доцільно провести вступну нараду** та **необхідно розпочати безпосередньо розроблення МПУВ** з дотриманням формальних вимог п. 5 Порядку розроблення, погодження та затвердження МПУВ, а саме:

- розмістити на офіційних вебсайтах органів місцевого самоврядування інформацію про початок роботи над проектом місцевого плану, що повинна містити:

інформацію про утворення робочої групи;

строки подання заявок на долучення до робочої групи;

строки і форму подання пропозицій до проекту місцевого плану.

- утворити робочу групу для підготовки пропозицій до проекту місцевого плану та узгодження позицій до них (далі — робоча група), до складу якої можуть входити за згодою представники суб'єктів місцевого розвитку.

ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОЇ НАРАДИ

На підготовчому етапі доцільно провести вступну нараду на рівні попередньо визначеної робочої групи за участю зовнішніх виконавців або консультантів (у разі їх залучення до розроблення МПУВ).

Така нарада може бути проведена як до, так і після розміщення вище наведених повідомлень на сайті громади.

Основним завданням вступної наради є узгодження конкретних кроків з розроблення МПУВ, координації та подальшої взаємодії учасників робочої групи та зовнішніх виконавців (у разі їх залучення).

Приклад Березівської СТГ

З огляду на обставини підвищення військової небезпеки вступна нарада експерта проекту UCORD з представниками органів місцевого самоврядування Березівської СТГ була проведена в форматі онлайн.

Метою зустрічі було узгодження питань з організації спільної роботи над розробленням МПУВ, зокрема:

- обговорення питань щодо досвіду громади з управління відходами та планування такої діяльності;

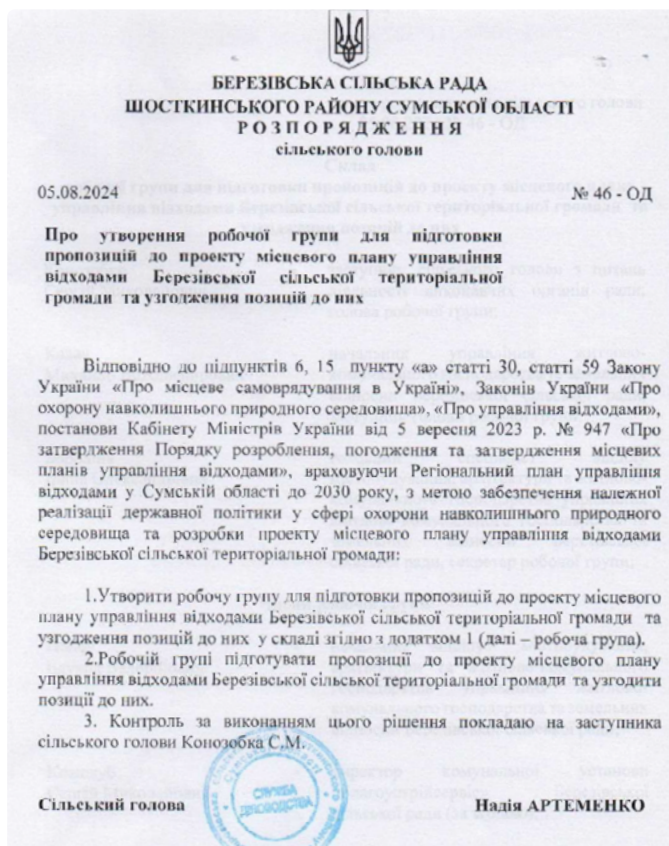
- узгодження питань щодо створення робочої групи;
- планування роботи над розробленням МПУВ;
- узгодження питань щодо координації роботи та комунікації сторін, залучених до розроблення МПУВ.

Розміщення на офіційному вебсайті інформації про початок роботи над проектом місцевого плану.

Інформація про початок роботи над проектом місцевого плану була підготовлена за допомогою експерта проекту UCORD з урахуванням вимог Порядку розроблення, погодження та затвердження МПУВ та розміщена на офіційному [вебсайті Березівської СТГ](#).

УТВОРЕННЯ РОБОЧОЇ ГРУПИ

Склад робочої групи рекомендується закріпити розпорядженням голови відповідної місцевої ради.

Зверніть увагу!

У назві робочої групи рекомендується дотримуватися дослівно вимог Порядку розроблення, погодження та затвердження МПУВ:

«Робоча група для підготовки пропозицій до проекту місцевого плану та узгодження позицій до них»

Перелік ключових питань, важливих для відслідковування діяльності на підготовчому етапі, наведений у [Додатку 1](#).

2. Розроблення МПУВ

Структура МПУВ

Вступна частина
Розділ I. Характеристика територіальної громади
Розділ II. Аналіз поточного стану управління відходами територіальної громади
Розділ III. Планування управління відходами територіальної громади
Розділ IV. Моніторинг та оцінка ефективності виконання місцевого плану
Розділ V. Інформація про стратегічну екологічну оцінку
Інформаційні джерела
Додатки

Розроблення МПУВ здійснюється визначеною особою чи групою осіб в режимі періодичної взаємодії з робочою групою або окремими її представниками.

На етапі розроблення МПУВ **доцільно планувати такі ключові засідання робочих груп:**

1. Вступна нарада (інформація про неї наведена вище);
2. Зустріч для обговорення результатів аналізу поточного стану управління відходами територіальної громади, узгодження цілей та стратегічних рішень МПУВ, обговорення аспектів співробітництва територіальних громад, що стосуються управління відходами;
3. Зустріч, присвячена початку процедури СЕО;
4. Обговорення та узгодження плану заходів МПУВ;
5. Узгодження підходів щодо моніторингу МПУВ;
6. Узгодження питань щодо врахування зауважень і пропозицій, поданих під час громадського обговорення та в межах консультації з органами виконавчої влади за процедурою СЕО;
7. Представлення й узгодження завершеного проєкту МПУВ перед направленням на погодження.

Наведений перелік зустрічей робочої групи є рекомендованим з огляду на розуміння переліку питань, які зазвичай потребують узгодження на різних етапах розроблення МПУВ. Фактично кількість зустрічей може змінюватися, як

в менший, так і в більший бік. Можуть виникати додаткові питання, які потребуватимуть прийняття спільних проміжних рішень. Окремі наведені в переліку питання, що віднесені до різних зустрічей, можуть об'єднуватися і розглядатися спільно. Узгодження окремих питань може відбуватися в більш вузькому форматі без збирання усієї робочої групи.

2.1. ЗБІР ТА АНАЛІЗ БАЗОВИХ ДАНИХ

Для аналізу й узагальнення інформації за розділами МПУВ «Розділ I. Характеристика територіальної громади» та «Розділ II. Аналіз поточного стану управління відходами територіальної громади» необхідно зібрати відповідні вихідні дані.

Зверніть увагу!

Доцільно, щоб запити на надання вихідних даних для розроблення МПУВ готувала та людина, яка потім використовуватиме ці дані для аналізу поточного стану та планування.

При підготовці запитів варто передбачати, що окремі дані можуть бути відсутні у розпорядників інформації, можуть бути не повні або низької якості щодо їх точності та достовірності.

У такому випадку часто є сенс передбачати в запитах надання додаткових даних, за якими можна опосередковано аналізувати потрібну інформацію.

Можливо, для отримання одних і тих самих, подібних чи взаємодоповнюючих даних буде сенс розглядати різні джерела інформації.

Приклад Березівської СТГ

Для отримання інформації використовувалися як відкриті джерела даних, так і запити на відповідних розпорядників:

✓ дані органів місцевого самоврядування:

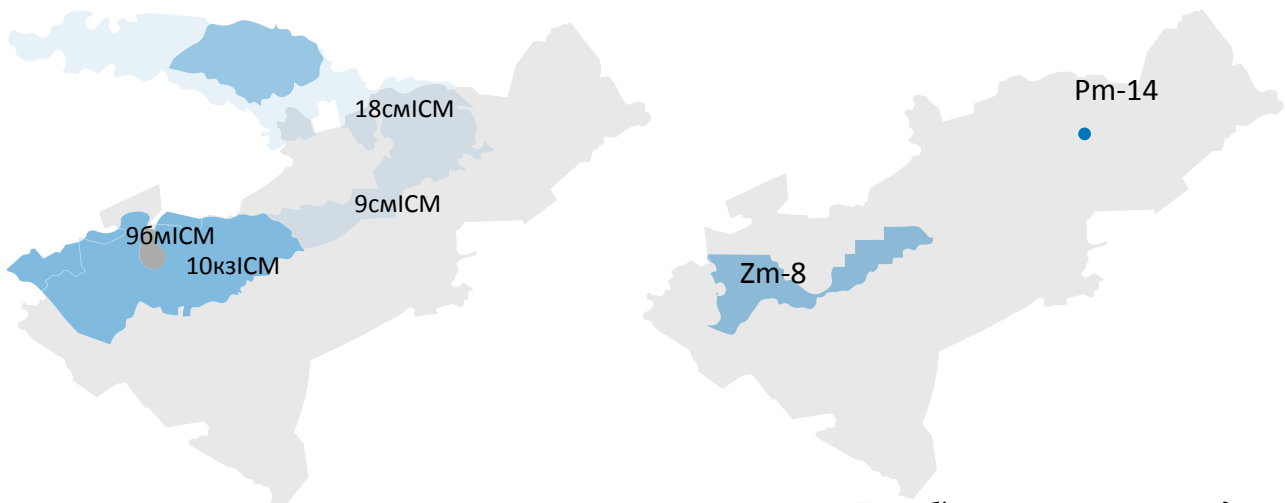
- дані про адміністративно-територіальний устрій, демографічна та соціальна характеристика територіальної громади;
- дані про природно-географічні характеристики громади;
- дані про економічну характеристику громади;
- розподіл між структурними підрозділами повноважень, що стосуються управління відходами;
- стратегії, програми, плани тощо, які стосуються планування діяльності з управління відходами та звіти про їх виконання;

- нормативно-правові та розпорядчі документи місцевого рівня, що стосуються управління відходами;
 - норми надання послуг з вивезення побутових відходів;
 - дані наявного обліку за операціями з управління відходами;
 - дані обліку відходів від руйнувань об'єктів інфраструктури;
 - дані про інфраструктуру та технічне забезпечення управління відходами;
 - дані про поточний стан управління за всіма видами відходів, передусім побутовими;
 - дані про фінансово-економічне забезпечення управління відходами;
 - тарифи на послуги з управління побутовими відходами;
 - дані про інформаційно-просвітницьку діяльність;
 - інша інформація.
- ✓ дані державного статистичного спостереження;
 - ✓ дані головного управління Держпродспоживслужби в Сумській області;
 - ✓ дані Регіонального сервісного центру ГСЦ МВС в Харківській, Полтавській та Сумській областях;
 - ✓ дані медичних закладів щодо управління медичними відходами.

Перелік необхідних даних та форм для надання інформації були підготовлені експертом проєкту UCORD (понад 60 сторінок з питаннями та формами надання даних). Збір даних, включно із запитами на розпорядників інформації, здійснювався представниками робочої групи.

Для аналізу даних щодо території та об'єктів, що мають природоохоронний статус, а також екологічної мережі, були використані наступні джерела інформації:

- картосхема територій природно-заповідного фонду, історико-культурних об'єктів, місць поширення видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України, об'єктів Смарагдової мережі та водно-болотних угідь міжнародного значення Сумської області;
- картосхема регіональної екомережі Сумської області з відображенням структурних елементів та їх складовими з чітко визначеними межами;
- дані щодо об'єктів Смарагдової мережі можна аналізувати, використовуючи інтернет-ресурс: <https://emerald.eea.europa.eu/>.

Структурні елементи екомережі:

10кзІСМ	Есманське ядро загальнодержавного значення;
9сміСМ	Есманський коридор місцевого значення;
18сміСМ	Шостинський коридор місцевого значення;
9бміСМ	Буферна зона 9 місцевого значення;

Території та об'єкти, що мають природоохоронний статус:

Zm-8	Ландшафтний заказник місцевого значення «Верхньоесманський» (2912,5 га);
Pm-14	Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Дуб» (0,0145 га).

Рисунок 4. Розташування структурних елементів екомережі, територій та об'єктів, що мають природоохоронний статус

Приклад Березівської СТГ

У Березівській СТГ розробляються та реалізуються програми, що містять складові планування діяльності в сфері управління відходами. Громада бере участь у проєктах міжнародної підтримки, що стосуються управління відходами.

Проводиться інформаційно-роз'яснювальна робота безпосередньо на місці та у засобах масової інформації, зокрема через офіційні соціальні мережі щодо роздільного збирання ресурсоцінних відходів, управління рослинними відходами.

На території громади запроваджена система роздільного збирання побутових відходів, яка охоплює 4 населені пункти: с. Береза, с. Слоут, с. Обложки та с. Шевченкове.

Система збирання ресурсоцінних відходів передбачає:

- контейнерне збирання скла, пластику (ПЕТ);
- збирання ресурсоцінних відходів у двох стаціонарних пунктах роздільного збирання побутових відходів (ПРЗПВ);
- збирання ресурсоцінних відходів у закладах освіти.

Рисунок 5. Контейнери для збирання ресурсоцінних відходів

У громаді власними силами виготовляють та встановлюють контейнери для роздільного збирання ресурсоцінних відходів.

Договорами на послуги з управління побутовими відходами охоплено 1412 осіб, або 29,5% населення громади, та 14 утворювачів відходів, що відносяться до організацій, установ та інших суб'єктів господарювання.

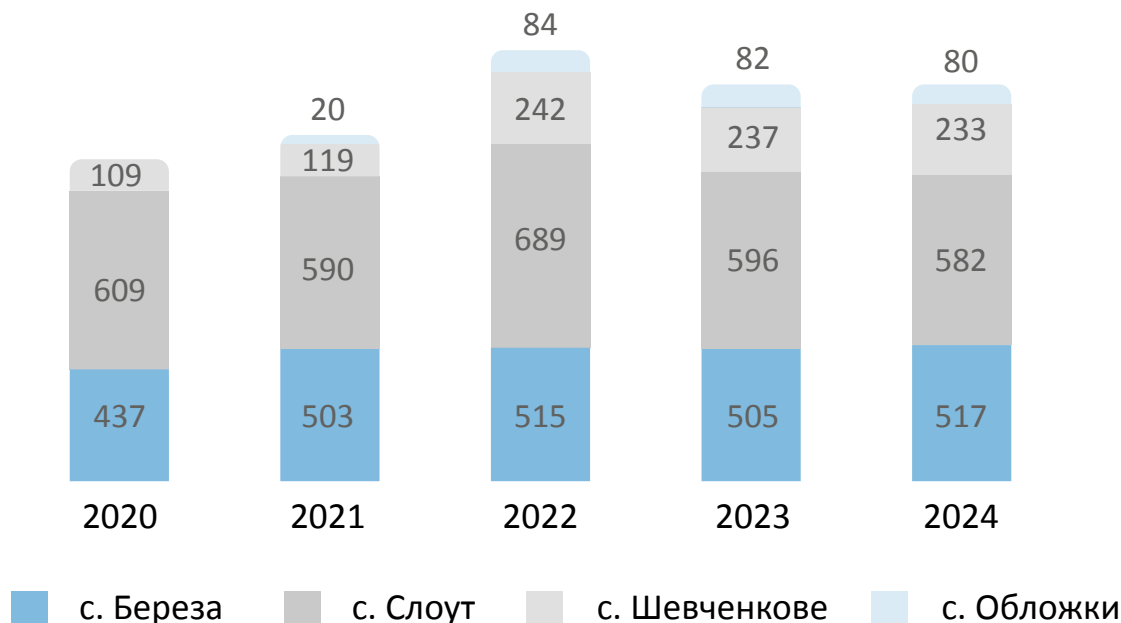

Рисунок 6. Кількість населення, охопленого послугами з управління побутовими відходами, осіб

Зібрані змішані побутові відходи вивозяться на захоронення на полігон побутових відходів, розташований на території сусідньої Глухівської міської територіальної громади.

Зібрані ресурсоцінні відходи реалізуються як вторинна сировина.

Рисунок 7. Контейнери для збирання змішаних відходів

Рисунок 8. Березівська СТГ (поточний стан управління побутовими відходами)

Пункт роздільного збирання побутових відходів у с. Слоут був встановлений у 2016 році за технічної та фінансової підтримки Швейцарсько-українського проєкту «Підтримка децентралізації в Україні» (DESPRO).

Пункт роздільного збирання побутових відходів у с. Береза був виготовлений та встановлений КУ «Благоустрійсервіс» Березівської сільської ради у 2023 році коштом бюджету громади.

Рисунок 9. Пункти роздільного збирання побутових відходів:
зліва - с. Стоут; справа - с. Береза

У громаді запроваджено і розвивається управління рослинними відходами від утримання зелених насаджень. Придбано та використовується два подрібнювача гілок:

- подрібнювач гілок РМ-160ТК (отримання паливної тріски);
- подрібнювач гілок TN 130 DKL з конвеєрною стрічкою 2 м на причепі (одержувана фракція діаметром 12–18 см).

Управління рослинними відходами від утримання зелених насаджень на території Березівської СТГ орієнтовано на максимальне використання їх енергетичного потенціалу. Подрібнені деревинні відходи використовуються як паливо в наявних твердопаливних котлах у закладах бюджетної сфери.

Рисунок 10. Склад паливної тріски
(Березівська СТГ, с. Стоут)

Рисунок 11. Використання подрібнювача гілок TN 130 DKL при розчищенні чагарників

АНАЛІЗ ОБСЯГІВ УТВОРЕННЯ ВІДХОДІВ

Розробники МПУВ часто стикаються зі стандартною для громад України ситуацією, яка полягає у відсутності коректних даних про утворення відходів за різними видами. Така ситуація виникає через відсутність обліку утворення окремих видів відходів, обмеженою повнотою обліку або інших причин, внаслідок яких дані були не доступні.

Приклад Березівської СТГ

Для первинного аналізу потенційного утворення відходів були застосовані підходи непрямого визначення.

Наприклад:

- обсяг потенційного утворення відпрацьованих олив (мастил) та відпрацьованих автомобільних акумуляторних батарей від обслуговування автотранспорту визначали через питомі показники їх заміни на одиницю автотранспортних засобів певного виду. Дані про кількість зареєстрованих транспортних засобів на території громади отримали за запитом у Регіонального сервісного центру ГСЦ МВС в Харківській, Полтавській та Сумській областях;
- для оцінки обсягів утворення рослинних відходів від утримання зелених насаджень населених пунктів громади використовували норми утворення садових відходів від зелених насаджень за ДБН Б.2.2-12:2019 (0,008 м³/м² площі насаджень);
- очікуваний обсяг утворення на території громади тари та упаковки, забруднених пестицидами, визначали з урахуванням питомого використання пестицидів — 1,6 кг/га посівної площі (осереднене значення для Сумської області в перерахунку на діючу речовину) та вагу тари для пестицидів. Як вихідні дані враховували посівну площу на території громади.

ОПИС СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ ВІДПОВІДНО ДО РПУВ І РІШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ РПУВ

Аналіз поточного стану управління відходами територіальної громади містить «Опис системи управління відходами у відповідності до РПУВ і рішення, передбачені РПУВ».

Оскільки МПУВ повинен узгоджуватися з РПУВ, розробники МПУВ повинні проаналізувати за кожним із потоків рішення РПУВ, що стосуються системи управління відходами громади. При цьому слід звертати увагу, що реалізація таких рішень може передбачатися як на території громади, так і поза її межами.

Особливості сільських громад

Однією з особливостей сільських громад є висока залежність їх системи управління побутовими відходами від інших громад кластера.

Згідно з РПУВ, на території сільської громади може не плануватися створення

об'єктів інфраструктури управління відходами. Це означає, що здійснення тих чи інших операцій управління відходами передбачається на об'єкті, розташованому на території іншої громади.

У разі відсутності таких об'єктів питання щодо їх створення знаходиться поза межами управління сільської громади. У таких умовах громада вимушена планувати свою діяльність за умов відсутності окремих об'єктів інфраструктури, які будуть обслуговувати її території, а також за умов наявності таких об'єктів після їх створення. Важливо забезпечити стаке функціонування системи управління відходами громади протягом усього періоду планування й уникнення ризиків у майбутньому.

Для інших сільських громад ситуація може бути зворотною. На їх території може плануватися розташування об'єктів інфраструктури, які обслуговуватимуть не тільки одну сільську громаду, а й ще низку інших громад.

У такому випадку громада стикається з викликами, пов'язаними з будівництвом об'єктів управління відходами, зокрема з вирішенням організаційних, фінансових та інших питань. Також виникає питання забезпечення експлуатації таких об'єктів та їх сталості.

На етапі аналізу поточної ситуації розробникам МПУВ необхідно проаналізувати РПУВ, чітко ідентифікувати подібні ситуації, щоб у подальшому розробити найбільш прийнятні рішення.

Приклад Березівської СТГ

Паралельно зі збором вихідних даних за участі експерта проєкту UCORD було проаналізовано рішення РПУВ, що стосуються кожного з видів відходів, а також цільові показники управління відходами, визначені РПУВ.

РПУВ передбачає, що обслуговування Березівської СТГ здійснюватиметься двома об'єктами інфраструктури управління відходами:

- пунктом підготовки вторсировини, розташованим у м. Глухів;
- об'єктом оброблення відходів, розташованим на території Шосткинської міської територіальної громади (регіональним полігоном).

Введення в експлуатацію пункту підготовки вторсировини, розташованого у м. Глухів, згідно з РПУВ, передбачалося у 2024 році.

Проте на момент розроблення МПУВ пункт підготовки вторсировини на території Глухівської міської територіальної громади був відсутній, і перспективи його створення залишалися не відомими.

Введення в експлуатацію регіонального полігону на території Шосткинської міської територіальної громади, згідно з РПУВ, передбачається у 2025 році.

На момент розроблення МПУВ регіональний полігон не був побудований, навіть не були розпочаті роботи з розроблення проектно-кошторисної документації на його будівництво.

Процес будівництва та введення в експлуатацію регіонального полігону на території Шосткинської міської територіальної громади включає:

- виділення коштів на проектування, період часу на розроблення проектно-кошторисної документації;
- пошук джерел фінансування, період часу на будівництво та введення в експлуатацію.

Також передбачається, що Березівську СТГ будуть обслуговувати майданчики сортування роздільно зібраних великогабаритних відходів та роздільно зібраних ремонтних відходів. Місця розташування цих об'єктів у РПУВ чітко не визначені, опосередковано передбачається їх розташування на території Шосткинської міської територіальної громади. Будівництво цих об'єктів РПУВ не передбачено.

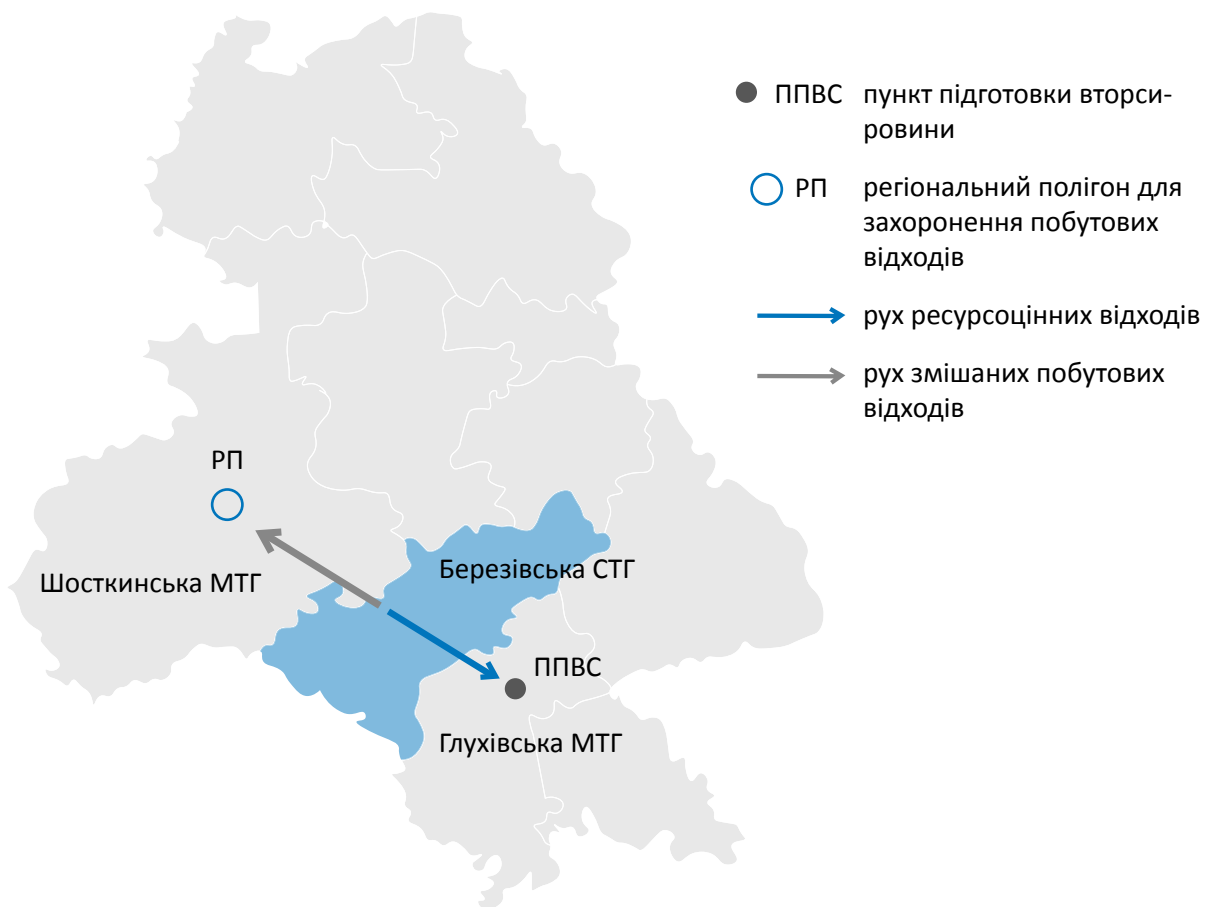

Рисунок 12. Об'єкти інфраструктури управління побутовими відходами, орієнтовані на обслуговування Березівської СТГ

ЗУСТРІЧ РОБОЧОЇ ГРУПИ

За результатами узагальнення базових даних (16.10.2024) було проведено зустріч робочої групи, на якій **узгодили**:

- коректність даних, узагальнених за розділами МПУВ: «Характеристика територіальної громади», «Аналіз поточного стану управління відходами»
- цілі та стратегічні рішення МПУВ щодо управління відходами;
- пріоритетність для громади розвитку КП «Господар 1» Березівської сільської ради як виконавця послуг з управління побутовими відходами;
- подальший розвиток системи роздільного збирання побутових відходів з використанням напрацьованих у громаді підходів;
- початок процедури СЕО.

Додатково обговорили питання, за якими необхідно узгодити діяльність громади з діяльністю інших громад кластера управління відходами, зокрема:

- Шосткинською міською територіальною громадою, стосовно регіонального полігону;
- Глухівською міською територіальною громадою, стосовно захоронення побутових відходів до введення в експлуатацію регіонального полігону та стосовно пункту підготування вторсировини, який повинен обслуговувати Березівську сільську територіальну громаду, відповідно до рішень РПУВ.

Узгодили при плануванні діяльності за МПУВ взяти до уваги наступне:

- Враховуючи поточний стан та зовнішні обставини військової агресії, які збільшують ризики швидкого будівництва регіонального полігону, сценарій будівництва регіонального полігону в період планування за МПУВ (до 2034 року), розглядати як малоймовірний.
- До введення в експлуатацію регіонального полігону розглядати варіант захоронення побутових відходів на полігоні побутових відходів, розташованому на території Глухівської міської територіальної громади, враховуючи, що у 2016 році Березівська сільська територіальна громада на підставі договору про співробітництво територіальних громад (Договір №1 від 13.10.2016 р.) взяла участь у спільному фінансуванні діяльності з облаштування полігону для отримання права вивозити на захоронення побутових відходів з території Глухівської міської територіальної громади.
- При плануванні діяльності за МПУВ передбачити сценарії організації діяльності в період відсутності пункту підготування вторсировини та після його створення на території Глухівської міської територіальної громади.
- Врахувати ризики впливу часу створення пункту підготовки вторсировини на території Глухівської міської територіальної громади, який знаходиться поза межами управління Березівської СТГ на можливості виконання цільових показників МПУВ.

2.2. ЕТАП ПЛАНУВАННЯ

Етап планування передбачає:

- визначення цілей і цільових показників;
- визначення принципових підходів та стратегічних рішень щодо управління відходами;
- деталізоване опрацювання рішень МПУВ;
- опрацювання інструментів забезпечення виконання МПУВ;
- опрацювання фінансово-економічного забезпечення управління відходами;
- складання плану заходів МПУВ.

Планування діяльності здійснюється з урахуванням таких складових:

■ забезпечення розвитку системи управління відходами громади в цілому;	■ забезпечення постійного поліпшення показників управління відходами.

ВИЗНАЧЕННЯ ЦІЛЕЙ І ЦІЛЬОВИХ ПОКАЗНИКІВ

Визначати цілі та встановлювати цільові показники доцільно в контексті розвитку інституційної структури системи управління відходами територіальної громади в цілому та окремо для кожного виду відходів .

Цілі та цільові показники МПУВ доцільно наводити у табличній формі, запропонованій у Методичних рекомендаціях.

Згідно зі ст. 52 Закону України «Про управління відходами», цільові показники, встановлені РПУВ, є обов'язковими для перенесення до МПУВ і можуть бути скориговані лише на підставі обґрунтування, наведеного в місцевому плані управління відходами.

Визначення цільових показників МПУВ здійснюється в три етапи:

- Етап 1** локалізація цільових показників РПУВ, тобто перенесення їх значень на рівень територіальної громади (здійснюється на початковій стадії планування);
- Етап 2** уточнення можливостей досягнення локалізованих цільових показників на рівні громади, визначення значень цільових показників, що будуть застосовані в МПУВ (здійснюється на фінальній стадії планування);
- Етап 3** встановлення додаткових цільових показників МПУВ (якщо громада прийме для себе рішення про встановлення таких показників).

ВИЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПОВИХ ПІДХОДІВ ТА СТРАТЕГІЧНИХ РІШЕНЬ ЩОДО УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ

Планування діяльності за МПУВ починається з визначення принципових підходів та стратегічних рішень щодо управління відходами. Рекомендується ці рішення затвердити на рівні робочої групи.

Приклад Березівської СТГ

У Березівській СТГ такі питання були обговорені й узгоджені робочою групою на зустрічі від 16.10.2024.

ДЕТАЛІЗОВАНЕ ОПРАЦЮВАННЯ РІШЕНЬ МПУВ

Після визначення принципових підходів та стратегічних рішень щодо управління кожним з видів відходів здійснюється деталізоване опрацювання рішень МПУВ, яке включає:

- технічні та технологічні показники;
- узгодженість з усіма складовими системи управління відходами громади та інших громад кластера (де це потрібно);
- фінансово-економічні параметри;
- соціальні аспекти;
- інші фактори, необхідні для забезпечення сталості.

Приклад рішень з управління побутовими відходами Березівської СТГ

Оскільки Березівська СТГ залежить від створення та введення в експлуатацію об'єктів інфраструктури управління відходами на території інших громад, то в таких умовах було зроблено акцент на розвитку власної системи управління побутовими відходами, яка зможе максимально задовольняти потреби населення та інших утворювачів побутових відходів в нинішніх умовах і при цьому бути м'яко інтегрованою в майбутню систему управління побутовими відходами кластерного рівня.

Були поставлені **завдання**:

- розширити охоплення населення послугами з управління побутовими відходами;

- розширити застосування напрацювань з роздільного збирання побутових відходів (створення додаткових пунктів роздільного збирання побутових відходів, використання контейнерів для збирання ресурсоцінних відходів власного виробництва);
- запровадити послуги зі збирання великогабаритних та ремонтних відходів;
- виявити та ліквідувати несанкціоновані звалища побутових відходів.

У перспективі, **у складі кластерної системи управління відходами:**

- запровадити послуги зі збирання відходів електричного та електронного обладнання у складі побутових, за виключенням великогабаритних, відходів батарей та акумуляторів у складі побутових, небезпечних відходів у складі побутових із застосуванням мобільного ПРЗПВ на базі вантажного автобуса («Екобус»).

При плануванні системи збирання побутових відходів визначили:

- потребу в створенні й облаштуванні контейнерних майданчиків;
- потребу в контейнерному забезпеченні;
- місця розташування контейнерних майданчиків;
- планову кількість створення додаткових пунктів роздільного збирання побутових відходів та необхідну кількість сміттєвозів.

Планування системи контейнерного збирання побутових відходів здійснювалося з урахуванням вимог Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 року №173, ДСТУ-Н Б Б.2.2-7:2013 «Наставна з улаштування контейнерних майданчиків».

Крім того, в громаді було прийнято рішення при визначенні місць розташування контейнерних майданчиків та пунктів роздільного збирання побутових відходів особливу увагу приділити врахуванню потреб осіб з інвалідністю та іншими інклюзивними потребами.

Організація збирання великогабаритних та ремонтних відходів

Березівська СТГ є типовою сільською громадою. Згідно з вимогами законодавства, ОМС зобов'язані забезпечити можливості для населення позбавлятися від усіх відходів, що входять у склад побутових, зокрема великогабаритних та ремонтних. При розробленні МПУВ виникло питання, як організувати таку послугу, щоб вона була зручною та доступною для населення. При розробленні рішень брали до уваги такі фактори:

утворення таких відходів є непостійним;

низька щільність населення;

чималі відстані перевезення.

Було прийнято рішення організувати послугу зі збирання та перевезення великогабаритних та ремонтних відходів з використанням транспортних засобів спеціального призначення, за визначеним графіком. Планується, що люди знатимуть графік, за яким буде приїжджати спеціалізований автомобіль, і виноситимуть великогабаритні та ремонтні відходи.

Для людей, яким незручно довго чекати, буде можливість позбавитися від великогабаритних та ремонтних відходів за заявкою споживача, але це вимагатиме додаткової оплати або самостійного вивезення цих відходів на спеціально облаштований майданчик. Планується створити два таких майданчики зі стаціонарними контейнерами об'ємом від 8 м³.

Тариф на послуги з управління побутовими відходами

Витрати на управління побутовими відходами повинні забезпечуватися за рахунок формування та встановлення середньозваженого тарифу на послугу з управління побутовими відходами.

На етапі розвитку системи управління побутовими відходами Березівської СТГ у межах запланованих, в умовах збереження зовнішніх обмежень, економічно обґрунтований тариф на послуги з управління побутовими відходами буде знаходитися на рівні 65,39 грн на людину на місяць (в цінах 2024 року за умови охоплення послугами та договорами усього населення).

Така величина тарифу знаходиться в межах економічної доступності населення (менше 1% наявного доходу на одну особу за середнім показником для Сумської області). Враховуючи, що дані про економічну спроможність населення Березівської СТГ відсутні, економічну доступність для населення області коректно оцінити неможливо.

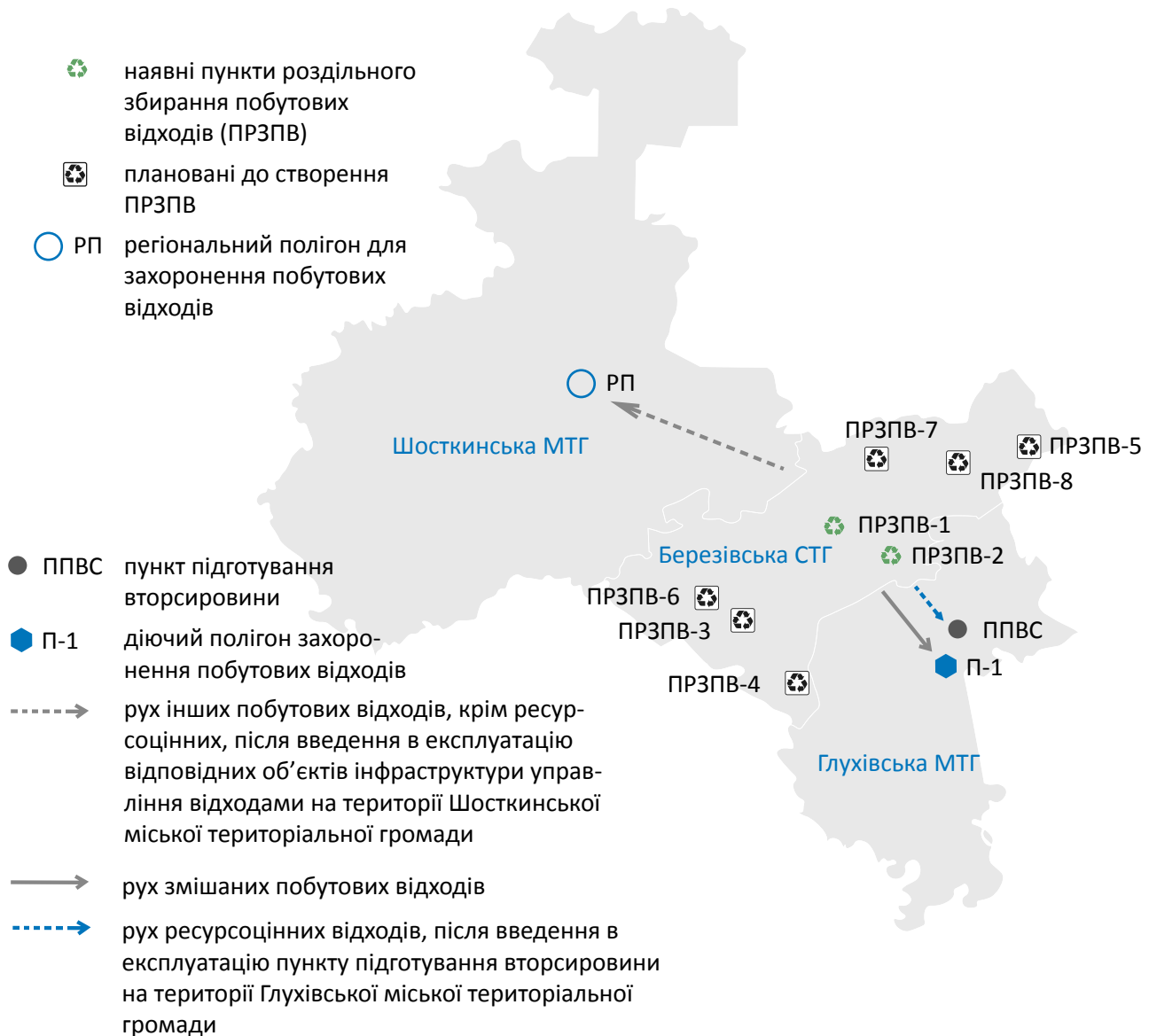

Рисунок 13. Об'єкти інфраструктури управління побутовими відходами

Управління відходами від руйнувань

На етапі планування посилилися обстріли населених пунктів Березівської СТГ. Громада відчула поточну потребу прийняття рішень з управління відходами руйнувань, а також ризики раптового виникнення відходів від руйнувань у майбутньому та відсутності відчуття готовності до таких ситуацій.

Враховуючи це, було прийнято рішення приділити увагу управлінню відходами від руйнувань в МПУВ, зробивши акценти на забезпечення максимальної готовності громади до реагування на можливі надзвичайні ситуації в частині управління відходами, що можуть утворитися.

Ключові акценти планування були зроблені на визначення потенційних місць для розміщення майданчика (або декількох майданчиків) для тимчасового зберігання відходів від руйнувань та попереднє їх узгодження з обласною військовою адміністрацією.

При цьому створення таких майданчиків планується тільки у разі виникнення такої необхідності.

Також планується підвищити рівень інституційної спроможності ОМС щодо управління відходами від руйнувань, яке передбачає проходження співробітниками ОМС тематичних навчальних семінарів, тренінгів та інших заходів з управління відходами від руйнувань.

Рисунок 14. Руйнування навчально-виховного комплексу внаслідок авіаційного удару (Березівська СТГ, с. Первомайське)

Зверніть увагу!

Місця тимчасового зберігання відходів від руйнувань (далі – місця тимчасового зберігання)

спеціально обладнані або пристосовані земельні ділянки (майданчики), призначені для тимчасового, протягом періоду воєнного стану та одного року з дня припинення або скасування воєнного стану, зберігання відходів від руйнувань до їх відновлення чи видалення у спосіб, що не становить загрози здоров'ю людей та навколишньому природному середовищу.

Під час організації місць тимчасового зберігання слід передбачити відповідну організацію території, зокрема запланувати ділянки, призначені для тимчасового зберігання, сортування, оброблення, тимчасового зберігання отриманої вторинної сировини (зокрема для розміщення дробильно-сортувальних та інших установок, а також тимчасових споруд, необхідних для здійснення операцій з управління відходами від руйнування).

Відходи від руйнувань після сортування можуть бути використані як вторинні матеріальні чи енергетичні ресурси.

Зберігання відходів слід здійснювати у спосіб, що забезпечує можливість безперешкодного навантаження на транспортний засіб для вивезення відходів з місць їх тимчасового зберігання.

У місцях тимчасового зберігання допускається здійснення операцій з оброблення виключно основних компонентів відходів від руйнувань (частин (уламків, бою) будівельних конструкцій, заповнень дверних та віконних блоків, інженерних мереж, санітарно-технічних приладів тощо), що не містять та /або не забруднені небезпечними відходами.

Зазначені операції з оброблення основних компонентів відходів від руйнувань полягають у відокремлюванні, дробленні та фракціонуванні зазначених компонентів.

Порядок управління відходами, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків, затверджений постановою КМУ від 27 вересня 2022 р. № 1073.

ОПРАЦЮВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ МПУВ

При розробленні МПУВ слід передбачити діяльність щодо забезпечення виконання запланованих заходів та постійного вдосконалення системи управління відходами громади.

Доцільно звернути увагу на наявну інституційну структуру управління відходами в громаді та її спроможність забезпечувати реалізацію виконання діяльності, запланованої в МПУВ.

Приклад Березівської СТГ

МПУВ передбачає, що в структурі виконавчих органів Березівської сільської ради на постійній основі діятиме підрозділ, відповідальний за створення та підтримання системи управління відходами територіальної громади. На такий підрозділ покладатимуться повноваження із забезпечення реалізації на території громади державної політики у сфері управління відходами, реалізації повноважень органів місцевого самоврядування у сфері управління відходами відповідно до вимог чинного законодавства. Спеціалісти такого підрозділу забезпечуватимуть організацію та координування заходів управління відходами та роботи, пов'язаної з наданням населенню громади житлово-комунальних послуг з управління побутовими відходами.

Передбачається, що відповідні обов'язки у сфері управління відходами будуть віднесені до службових обов'язків:

- призначеного фахівця профільного структурного виконавчого підрозділу;
- старост;
- призначених відповідальних осіб — працівників комунальних підприємств та установ.

Для сільських громад особливу важливість може мати забезпечення співробітництва з іншими громадами на етапі реалізації МПУВ. Відповідно, на етапі планування варто проаналізувати перелік громад, з якими буде виникати потреба в такому співробітництві, та відповідний перелік питань для співробітництва.

Приклад Березівської СТГ

Питання, що потребуватимуть співробітництва територіальних громад:

- ✓ використання об'єктів інфраструктури управління відходами, розташованих поза межами Березівської СТГ:
 - пункту підготовки вторсировини на території Глухівської міської територіальної громади;
 - об'єктів з оброблення великогабаритних відходів та оброблення ремонтних відходів / відходів будівництва та знесення, оброблення відходів електричного та електронного обладнання (ВЕЕО) або об'єкта, на якому здійснюється тимчасове зберігання ВЕЕО на території Шосткинської міської територіальної громади;
 - регіонального полігону захоронення побутових відходів на території Шосткинської міської територіальної громади;
- ✓ запровадження послуги зі збирання ВЕЕО у складі побутових відходів, за виключенням великогабаритних; відходів батарей та акумуляторів у складі побутових; небезпечних відходів у складі побутових із застосуванням мобільного ПРЗПВ на базі вантажного автобуса («Екобус»).

Приклад Березівської СТГ

Для Березівської СТГ важливим інструментом було визначено участь у міжнародних програмах технічної та фінансової підтримки.

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ

При розробленні МПУВ важливим є фінансове забезпечення його реалізації. Традиційно, громади можуть передбачати фінансування з їхнього бюджету, обласного та державного бюджетів, за рахунок надавачів послуг та з інших джерел.

При цьому на етапі планування важливо проаналізувати доступність залучення фінансування на виконання МПУВ з кожного із джерел фінансування, а також величину доступного фінансування.

Крім того, доцільно проаналізувати потребу у фінансуванні заходів з управління відходами за договорами співробітництва територіальних громад. У такому випадку можливі варіанти як залучення фінансування заходів МПУВ з бюджетів інших територіальних громад, так і спільного фінансування окремих заходів на територіях інших громад.

СКЛАДАННЯ ПЛАНУ ЗАХОДІВ МПУВ

План заходів складається з урахуванням таких факторів:

взаємної узгодженості заходів, а також їх узгодженості з планованою реалізацією заходів на території інших громад;

термінів реалізації заходів;

фінансової спроможності реалізації заходів.

ЦІЛЬОВІ ПОКАЗНИКИ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ МПУВ

Встановлення цільових показників МПУВ є відповідальним для громади кроком.

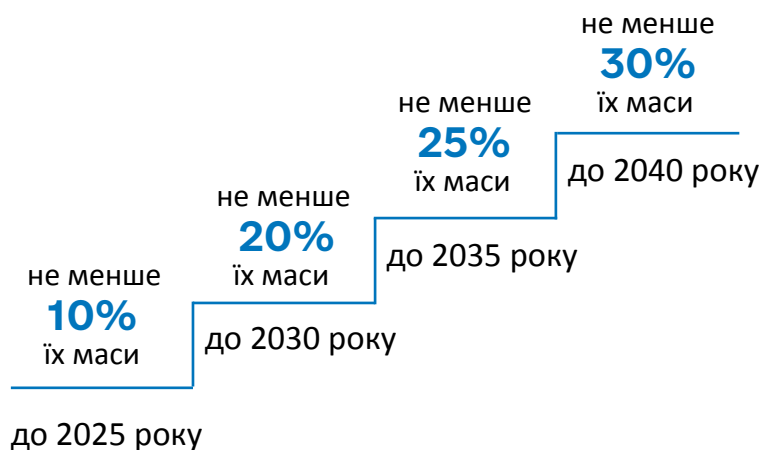
Невиконання цільових показників щодо підготовки відходів до повторного використання, рециклінгу або іншого матеріального відновлення, зокрема зворотного заповнення, згідно зі ст. 57 Закону України «Про управління відходами», є порушенням законодавства в сфері управління відходами.

При визначенні цільових показників МПУВ доцільно звернути увагу на наступне.

Згідно зі ст. 51 Закону України «Про управління відходами», цільові показники, встановлені Національним планом управління відходами, є обов'язковими для перенесення до РПУВ і можуть бути скориговані лише на підставі обґрунтування, наведеного в РПУВ.

У Порядку розроблення, погодження та затвердження МПУВ зазначається, що цільові показники, встановлені РПУВ, є обов’язковими для перенесення до МПУВ і можуть бути скориговані лише на підставі обґрунтування, наведеного в місцевому плані.

Національним планом управління відходами до 2033 року, затвердженим розпорядженням КМУ від 27 грудня 2024 р. № 1353-р, встановлено такі цільові показники щодо підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів:

Методику розрахунку цільових показників щодо підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів затверджено Наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України 27 червня 2024 року № 581.

Таким чином, РПУВ встановить відповідні цільові показники на рівні, визначеному Нацпланом, або скориговані на підставі обґрунтування.

Громада повинна проаналізувати досяжність цільових показників РПУВ (кількісних значень та термінів виконання) на рівні громади з урахуванням заходів, запланованих в МПУВ. Після цього громада переносить значення цільових показників РПУВ в МПУВ або приймає інші на підставі наведеного в МПУВ обґрунтування.

Приклад Березівської СТГ

При розробленні МПУВ було проаналізовано спроможність Березівської СТГ досягнути цільових показників щодо підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів. Результати такого аналізу показали, що за відсутності об’єктів інфраструктури управління побутовими відходами, створення яких передбачається поза межами громади, можливості

досягнення цього показника знаходяться на рівні орієнтовно 0,3%. У разі створення такої інфраструктури у відповідності до рішень РПУВ громада зможе досягти значення цього показника на рівні 12%.

Таке обґрунтування включено до МПУВ.

Перелік ключових питань, важливих для відслідковування діяльності на етапі планування, наведений у [Додатку 1](#).

СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА МІСЦЕВОГО ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ

Стратегічну екологічну оцінку (CEO) МПУВ доцільно здійснювати паралельно з розробленням МПУВ. Починати CEO можна на етапі, коли визначені основні підходи та стратегічні рішення з управління відходами.

Паралельне виконання CEO та МПУВ дозволяють ефективно реагувати на можливі негативні наслідки, загрози та застереження, виявлені розробником CEO щодо окремих заходів МПУВ.

Специфікою МПУВ є те, що він орієнтований на досягнення позитивних екологічних наслідків. Проте будівництво, експлуатація та закриття об'єктів управління відходами може мати негативні екологічні наслідки, аналіз яких заслуговує особливої уваги в процесі CEO.

CEO, крім безпосереднього виконання екологічних наслідків, передбачає обов'язкові процедурні кроки та оприлюднення документів у реєстрі CEO та на сайті громади.

Перелік документів, що завантажуються до реєстру CEO та оприлюднюються на офіційному сайті громади за процедурою CEO, наведений у [Додатку 2](#).

Приклад Березівської СТГ

Усі документи, передбачені процедурою CEO, розміщені в реєстрі CEO (в Екосистемі) та на сайті громади. Реєстраційний номер справи в Єдиному реєстрі — № 17-10-10355-24.

З цими документами, розміщеними на сайті громади, можна ознайомитися за посиланнями:

- [Заява](#) про визначення обсягу CEO;
- [Повідомлення](#) про оприлюднення проєкту документа державного планування та звіту про CEO;
- [Звіт про CEO](#) (редакція для громадського обговорення та консультацій);

- [Проект МПУВ](#) (редакція для громадського обговорення та консультацій);
- [Довідка](#) про громадське обговорення;
- [Довідка](#) про консультації з органами виконавчої влади;
- [Доопрацьований звіт](#) про СЕО;
- [Заходи](#), передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання МПУВ;
- [Затверджений МПУВ](#);
- [Рішення](#) про затвердження МПУВ.

ДООПРАЦЮВАННЯ ПРОЄКТУ МІСЦЕВОГО ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ

За результатами зауважень та пропозицій, отриманих під час проведення громадського обговорення та консультацій з органами виконавчої влади за процедурою СЕО, в проєкт МПУВ вносяться відповідні коригування та доповнення.

Доопрацьований проєкт МПУВ доцільно передати усім представникам робочої групи на ознайомлення й узгодити фінальну редакцію на рівні робочої групи.

На цьому засіданні робочої групи доцільно також узгодити подальші кроки щодо погодження та затвердження проєкту МПУВ та кроки, передбачені процедурою СЕО.

Після доопрацювання МПУВ громада повинна оприлюднити на своєму офіційному вебсайті звіт про результати розгляду пропозицій суб'єктів місцевого розвитку до проєкту МПУВ.

ПОГОДЖЕННЯ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПРОЄКТУ МІСЦЕВОГО ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ

Погодження та затвердження МПУВ здійснюється за процедурою, визначеною Порядком розроблення, погодження та затвердження МПУВ.

Порядок розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами затверджений [Постановою Кабінету Міністрів України](#) від 05 вересня 2023 р. №947.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення 28-ї сесії восьмого скликання
Березівської сільської ради
20.02.2025

МІСЦЕВИЙ ПЛАН УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ

Березівської сільської територіальної громади
Шосткинського району Сумської області
до 2034 року

с. Береза, 2024

ДОДАТОК 1. КОНТРОЛЬНИЙ СПИСОК ЗА КРОКАМИ РОЗРОБЛЕННЯ МПУВ

№	Основні кроки з розроблення МПУВ	Перелік ключових питань для відслідковування	Так	Ні	Коментар
1	Підготовчий етап	Чи визначено на рівні громади відповідального за розроблення МПУВ (структурний підрозділ / посадова особа)? Чи визначено, хто буде безпосередньо здійснювати розроблення МПУВ? Чи визначено, хто буде виконувати СЕО? Чи розміщено на офіційному вебсайті органів місцевого самоврядування інформацію про початок роботи над проектом місцевого плану? Чи утворено робочу групу для підготовки пропозицій до проекту місцевого плану та узгодження позицій до них?			
2	Збір та аналіз базових даних	Чи вдалося зібрати та проаналізувати дані щодо управління кожним з видів відходів, зокрема: - джерела утворення - обсяг утворення - поточне управління (зокрема наявні схеми збирання відходів, включно з охопленням матеріалів і територій роздільним збиранням) Чи визначені наявні місця видалення відходів на території громади та їхні характеристики? Чи ідентифікували наявні проблеми та загрози за видами відходів?			Зазначте наявні прогалини в даних

№ Основні кроки з розроблення МПУВ	Перелік ключових питань для відслідковування	Так	Ні	Коментар
	Чи є чіткість розуміння, як повинна виглядати система управління відходами на території громади згідно рішень РПУВ, зокрема:			
	▪ на яких конкретно об'єктах інфраструктури планується оброблення кожного з видів відходів згідно РПУВ			
	▪ перелік об'єктів інфраструктури управління відходами, розташування яких планується на території громади			
	▪ перелік громад, обслуговування яких будуть здійснювати об'єкти інфраструктури управління відходами, розташовані на території громади			
	▪ перелік об'єктів інфраструктури управління відходами, що будуть розташовані поза межами громади та обслуговувати громаду			
	▪ терміни введення в експлуатацію кожного з об'єктів інфраструктури управління відходами, що будуть обслуговувати громаду			
	▪ обсяги та джерела фінансування, передбачені РПУВ для реалізації заходів, що стосуються громади			
	Чи визначені конкретно місця розташування на території громади передбачених об'єктів інфраструктури управління відходами?			Зазначте наявність проблем чи бар'єрів щодо створення таких об'єктів

№ Основні кроки з розроблення МПУВ	Перелік ключових питань для відслідковування	Так	Ні	Коментар
3 Етап планування	Чи виконано локалізацію цільових показників РПУВ на рівень громади?			
	Чи визначені й узгоджені з робочою групою принципові підходи та стратегічні рішення щодо управління кожним з видів відходів?			
	Чи визначено для побутових відходів:			
	перелік компонентів побутових відходів, для яких буде організовано роздільне збирання			
	спосіб збирання кожного з компонентів побутових відходів (зокрема великогабаритних та ремонтних, небезпечних відходів у складі побутових, БЕЕО у складі побутових тощо)			
	об'єкти, на які будуть перевозитися усі роздільно зібрані побутові відходи на всіх етапах реалізації МПУВ			
	Чи визначені способи вирішення наявних проблем та врахування ризиків?			
	Відповідність запланованих заходів ієрархії управління відходами, зокрема:			
	- чи передбачені заходи із запобігання утворенню відходів - чи передбачені заходи з підготовки відходів до повторного використання			

№	Основні кроки з розроблення МПУВ	Перелік ключових питань для відслідковування	Так	Ні	Коментар
		Чи визначено потребу у створенні об'єктів інфраструктури управління відходами на території громади			
		Чи визначено технологічні характеристики (зокрема потужності) майбутніх об'єктів видалення та/або відновлення відходів у разі необхідності їх створення?			
		Чи визначені місця (земельні ділянки), де будуть розташовані об'єкти управління відходами, створення яких передбачається?			
		Чи виконано оцінку потреби у закритті наявних об'єктів управління відходами (зокрема полігонів і звалищ побутових відходів)?			
		Чи спроможна громада буде виконати заплановані заходи МПУВ, зокрема:			
		▪ з урахуванням фінансової спроможності			
		▪ з урахуванням встановлених термінів виконання			
		Чи наведене в МПУВ обґрунтування встановлення цільових показників РПУВ, там де їх значення відрізняється від зазначеного в РПУВ?			
		Чи є чітко визначеною методика визначення кожного з цільових показників МПУВ?			
		Чи дозволяє реалізація заходів МПУВ виконати заплановані цільові показники МПУВ (зокрема за роками)?			
		Чи враховані пропозиції суб'єктів місцевого розвитку до проекту місцевого плану?			

№	Основні кроки з розроблення МПУВ	Перелік ключових питань для відслідковування	Так	Ні	Коментар
		Чи враховані зауваження та пропозиції, отримані під час проведення громадського обговорення та консультацій з органами виконавчої влади за процедурою SEO?			
4	Оприлюднення	Оприлюднення на офіційному вебсайті громади звіту про результати розгляду пропозицій суб'єктів місцевого розвитку до проєкту місцевого плану			
5	Погодження МПУВ	Наявність комплексу документів, що подається для погодження МПУВ, зокрема:			
		▪ проєкт МПУВ			
		▪ пояснювальна записка до проєкту МПУВ			
		▪ звіт про SEO			
		▪ довідка про громадське обговорення у процесі стратегічної екологічної оцінки проєкту МПУВ та звіту про SEO, підготовлена відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»			
		▪ довідка про консультації з органами виконавчої влади у процесі SEO проєкту МПУВ та звіту про SEO, підготовлена відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»			
		▪ інформація щодо транскордонних консультацій (у разі їх проведення), підготовлена відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»			
6	Затвердження	Оприлюднення на офіційному вебсайті громади погодженого та затвердженого МПУВ протягом п'яти робочих днів з дня його затвердження			

* Цей перелік призначений для відслідковування ключових питань під час розроблення, погодження та затвердження МПУВ та не є вичерпним.

ДОДАТОК 2. КОНТРОЛЬНИЙ СПИСОК ЗА ПРОЦЕДУРОЮ SEO

№	Перелік документів, що завантажуються до реєстру CEO та оприлюднюються на офіційному сайті громади за процедурою CEO	Так	Ні	Коментар
1	Заява про визначення обсягу CEO			
2	Повідомлення про оприлюднення проєкту документа державного планування та звіту про CEO			
3	Звіт про CEO (редакція для громадського обговорення та консультацій)			
4	Проект МПУВ (редакція для громадського обговорення та консультацій)			
5	Довідка про громадське обговорення			
6	Довідка про консультації з органами виконавчої влади			
7	Інформація щодо транскордонних консультацій (у разі їх проведення)			
8	Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання МПУВ			Протягом п'яти робочих днів з дня затвердження МПУВ*
9	Затверджений МПУВ			
10	Рішення про затвердження МПУВ			

* Протягом п'яти робочих днів з дня затвердження МПУВ Замовник SEO письмово повідомляє про це орган, зазначений у [статті 6](#) цього Закону (це Міндовкілля).

ДООПРАЦЬОВАНИЙ ЗВІТ ПРО SEO

Формалізована вимога щодо завантаження доопрацьованого звіту про SEO до реєстру SEO та оприлюднення на офіційному сайті громади відсутня. Щодо цього існують різні неофіційні коментарі та рекомендації.

З технічного погляду реєстр SEO дозволяє завантажити доопрацьований звіт про SEO.

В окремих областях завантаження доопрацьованого звіту про SEO до реєстру SEO та оприлюднення на офіційному сайті громади є прийнятою практикою.

Ми також прийняли рішення про завантаження доопрацьованого звіту про SEO до реєстру SEO та оприлюднення на офіційному сайті громади. На нашу думку, це не суперечить вимогам законодавства та забезпечує більшу доступність до інформації для зацікавлених сторін.

Швейцарсько-український проєкт
«Згуртованість та регіональний розвиток України»,
UCORD

ucord.in.ua

ucord@niras.se

[UCORDproject](https://www.facebook.com/UCORDproject)

[ucord-project](https://www.linkedin.com/company/ucord-project)